

Jakt och viltvård

Sammanfattning

I betänkandet behandlas 13 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2008 om jakt och viltvård. Yrkandena berör frågor om eftersök av trafikskadat vilt, jakt ovan odlingsgränsen, jakt inom EU, jakttider för vissa fågelarter och skyddsjakt på visst småvilt. Flertalet motionsyrkanden rör frågor där riksdagen delegerat beslutanderätten till regeringen och till de myndigheter som har särskild sakkunskap på området.

Utskottet föreslår att samtliga motionsyrkanden avstyrks, i huvudsak med hänvisning till gällande regelverk och det arbete som pågår på området. I betänkandet finns fyra reservationer och ett särskilt yttrande.

Utskottet har behandlat ytterligare ett antal motioner om jakt och viltvård i betänkandet 2008/09:MJU10 Jakt och viltvård – förenklad beredning.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Utskottets överväganden	5
Eftersök av trafikskadat vilt	5
Fjälljaksreformen	6
Jakt inom EU	7
Allmän jakt och skyddsjakt	11
Reservationer	13
1. Eftersök av trafikskadat vilt, punkt 1 (s)	13
2. Fjälljaksreformen, punkt 2 (s, v, mp)	14
3. Jakt inom EU, punkt 3 (s)	15
4. Allmän jakt och skyddsjakt, punkt 4 (mp)	15
Särskilt yttrande	17
Fjälljaksreformen, punkt 2 (mp)	17
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	18
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008	18

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Eftersök av trafikskadat vilt

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:MJ213, 2008/09:MJ354, 2008/09:MJ366 och 2008/09:MJ370 yrkandena 5 och 6.

Reservation 1 (s)

2. Fjälljaksreformen

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:MJ370 yrkande 12 och 2008/09: MJ477.

Reservation 2 (s, v, mp)

3. Jakt inom EU

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:MJ214, 2008/09:MJ360 och 2008/09:MJ378.

Reservation 3 (s)

4. Allmän jakt och skyddsjakt

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:MJ381, 2008/09:MJ437 och 2008/09:MJ440.

Reservation 4 (mp)

Stockholm den 2 april 2009

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Anders Ygeman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Ygeman (s), Claes Västerteg (c), Jeppe Johnsson (m), Bengt-Anders Johansson (m), Bo Bernhardsson (s), Anita Brodén (fp), Ann-Kristine Johansson (s), Sofia Arkelsten (m), Jan-Olof Larsson (s), Irene Oskarsson (kd), Rune Wikström (m), Erik A Eriksson (c), Tina Ehn (mp), Staffan Appelros (m), Helén Pettersson i Umeå (s), Jacob Johnson (v) och Christin Hagberg (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas 13 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2008 om jakt och viltvård. Yrkandena omfattar frågor om eftersök av trafikskadat vilt, jakt ovan odlingsgränsen, jakt inom EU, jakttider för vissa fågelarter och skyddsjakt på visst småvilt. Yrkandena om eftersök av trafikskadat vilt och jakt ovan odlingsgränsen har tidigare behandlats i betänkandena 2006/07:MJU10 och 2007/08:MJU11. Frågor om jakt inom EU har tidigare behandlats i betänkandet 2007/08:MJU14.

Utskottets överväganden

Eftersök av trafikskadat vilt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår med hänvisning till pågående arbete motioner om ersättning för eftersök av trafikskadat vilt (s) och reformerad lagstiftning i fråga om eftersök av trafikskadat vilt (s).

Jämför reservation 1 (s).

Motionerna

Lagstiftningen i fråga om eftersök av trafikskadat vilt bör enligt motion MJ370 (s) yrkande 6 reformeras för att eftersöken ska kunna genomföras på ett i alla avseenden lagligt sätt. Den nu gällande lagstiftningen innebär att jägarna för att fullfölja sitt uppdrag i praktiken får begå lagbrott i förhållande till var och hur eftersöksjakt får bedrivas. Enligt motionerna MJ213 (m), MJ354 (s), MJ366 (s) och MJ370 (s) yrkande 5 bör det införas en rätt till ersättning för de jägare som utför eftersök av trafikskadat vilt. Antalet frivilliga jägare som utför det mycket viktiga arbetet med eftersök riskerar att minska betydligt om det inte införs en rätt till ersättning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inhämtat att en proposition om ändringar i jaktlagen (1987:259) är under arbete inom Jordbruksdepartementet. Propositionen väntas behandla förslagen i departementspromemorian Eftersök av trafikskadat vilt (Ds 2008:35). En lagrådsremiss överlämnades den 25 september 2008. Ändringarna syftar till att närmare reglera den nuvarande frivilliga verksamheten med s.k. eftersök. Med eftersök avses de åtgärder som vidtas för att av djurskyddsskäl spåra upp och vid behov avliva skadat vilt. Polismyndigheten, som har huvudansvaret för organisationen och samordningen, får befogenhet att ge ett uppdrag om eftersök efter det att en inträffad viltolycka har anmälts till polisen. Enligt jaktlagstiftningen gäller olika bestämmelser för eftersök beroende på om djuret skadats vid jakt eller i trafiken. I remissen föreslås att polismyndigheten ska få rätt att vidta de åtgärder som behövs för att djuret ska kunna spåras upp och avlivas. Polismyndigheten får även uppdra åt annan att vidta sådana åtgärder. Att polismyndigheten får vidta de åtgärder som behövs innebär att uppspårning och avlivning kan ske även på annans mark och med användande av annars otillåtna jaktmedel. Det bör dock åligga polismyndigheten att om

möjligt underrätta den berörda markägaren eller jakträttshavaren om eftersöket förväntas ske över annans jaktområde. Närmare föreskrifter om eftersök bör enligt regeringen kunna meddelas av Rikspolisstyrelsen.

När det gäller frågan om ersättning till de eftersökspatruller som deltar i eftersöksarbetet gäller för närvarande att arbetet i huvudsak sker på frivillig basis. Eftersökspatrullerna organiseras av Nationella Viltolycksrådet som är ett samarbetsorgan mellan myndigheter och organisationer med syfte att säkerställa en långsiktig och effektiv eftersöksorganisation. En ersättning för kostnaderna för eftersök lämnas i dag bara när det gäller vissa viltarter som tillfaller staten, dvs. statens vilt. I departementspromemorian har frågan om utökad ersättning utretts, och det föreslås en schablonersättning till jägare som har gjort eftersök även av sådant trafikskadat vilt som inte är statens vilt, dvs. rådjur, vildsvin och mufflonfår. Ersättningen ska enligt förslaget övergångsvis tas ur Viltvårdsfonden, och bestämmelser om kostnadsersättning bör även i fortsättningen finnas i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt.

I avvaktan på den fortsatta beredningen i Regeringskansliet föreslår utskottet att motionerna MJ213 (m), MJ354 (s), MJ366 (s) samt MJ370 (s) yrkandena 5 och 6 lämnas utan vidare åtgärd.

Fjälljaksreformen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om ändringar i rennäringsförordningen avseende fjälljakt (s).

Jämför reservation 2 (s, v, mp) och särskilt yttrande (mp).

Motionerna

Den sedan 1993 införda möjligheten för jägare att få tillgång till bl.a. ripjakt i de svenska fjällan var en riktig och välkommen reform. Våren 2007 ändrade regeringen rennäringsförordningens 3 § på ett sätt som gjorde vår svenska fjällvärld till en jaktmark som är öppen för alla EU-medborgare. Regeringens beslut bör omprövas enligt motionerna MJ370 (s) yrkande 12 och MJ477 (s). Beslutet är inte förenligt med grundläggande nationella intressen och innebär ett stort hot inte bara för den framtida jakten utan också för hela den svenska fjällvärlden.

Utskottets ställningstagande

Våren 2007 infördes en ändring i rennäringsförordningen som innebär att rätten till småviltsjakt på statens mark ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällan inte längre är begränsad enbart till personer bosatta i Sverige. Utskottet har tidigare behandlat frågan om ändring i rennäringsförord-

ningen i betänkandena 2006/07:MJU10 och 2007/08:MJU11. Bakgrunden till att kravet på bosättning i Sverige togs bort 2007 var att Kommerskollegium i en utredning kommit fram till att denna begränsning uppställde indirekt diskriminerande hinder för den fria rörligheten av tjänster inom EU.

I svar på interpellation 2008/09:28 om fjälljakt anförde jordbruksminister Eskil Erlandsson den 14 november 2008 i huvudsak följande. Ändringen i 3 § rennäringsförordningen skedde efter en grundlig analys som utfördes av såväl Kommerskollegium som Regeringskansliet vad gällde bestämmelsens förenlighet med artiklarna 12 och 49 i EG-fördraget. Regeringen konstaterade att bestämmelsen inte kunde behållas eftersom den utgjorde ett indirekt handelshinder genom att tjänster knutna till jakten inte kunde erbjudas på lika villkor till personer bosatta utomlands. Det var således inte själva upplåtelsen av jakträtten som ansågs vara en tjänst utan det indirekta handelshindret gällde sådana jakttjänster som exempelvis logi och transport. I en anmälan mot Finland till EU-kommissionen gjordes gällande att utfärdandet av jaktlicenser utgjorde en inskränkning av friheten att tillhandahålla tjänster. Generaldirektoratet för inre marknaden och tjänster uttalade med anledning av anmälan att statens försäljning av jaktkort inte är att betrakta som en tjänst i fördragets mening. Detta ärende är emellertid enligt jordbruksministern inte att jämföras med det svenska ärendet som gäller begränsningar av företags möjligheter att tillhandahålla jakttjänster åt i Sverige icke folkbokförda jägare. Jordbruksministern har därför inte för avsikt att enbart mot bakgrund av det finska ärendet föreslå regeringen en ändring av bestämmelserna. Jordbruksministern framhöll att det finns möjlighet för länsstyrelserna att beakta regionalpolitiska hänsyn vid bedömningen av om det t.ex. är lämpligt med årskort som kan köpas av länsinnevånarna, s.k. länskort. Jordbruksverket har även sedan tidigare getts i uppdrag att övervaka effekterna av ändringen av den aktuella bestämmelsen i rennäringsförordningen.

Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ370 (s) yrkande 12 och MJ477 (s) lämnas utan åtgärd.

Jakt inom EU

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om att subsidiaritetsprincipen ska gälla för jakt- och viltvårdsfrågor (c, s) och om allmän jakttid på korp (m) huvudsakligen med hänvisning till gällande regelverk och pågående arbete i Sverige och inom EU.

Jämför reservation 3 (s).

Motionerna

Enligt motion MJ360 (c) har jakt- och viltvårdsfrågor allt oftare kommit att omfattas av beslut på EU-nivå trots den s.k. subsidiaritetsprincipen. Jakten har en stark lokal förankring och är resultatet av långa traditioner. Således kan EU inte förvalta jakten och viltet effektivare eller lösa jaktrelaterade frågor bättre än medlemsstaterna. Det anförs i motion MJ378 (s) att regeringen under ministerrådsmöten och vid kontakter med EU-kommissionen bör hävda att jakt- och viltvårdsfrågorna är nationella och ska lämnas utanför den gemensamma lagstiftningen.

Sverige behöver se över möjligheterna till undantag från EU:s fågeldirektiv och återigen möjliggöra jakt på korp enligt motion MJ214 (m). Korpen är ett växande problem för många jägare som får dem som ”sällskap” när de är ute på jakt. Fåglarna är också ett problem för uppfödare som ser ungdjur falla för korparna. Som ett komplement till att förbättra direktiven bör man också se över möjligheten att göra villkoren för skyddsjakt mer generösa.

Utskottets ställningstagande

Subsidiaritetsprincipen gäller på de områden där EU och medlemsländerna delar rätten att fatta beslut. Principen innebär att en åtgärd ska vidtas på gemenskapsnivå endast om EU kan agera mer effektivt än varje medlemsstat för sig. Alla institutioner inom gemenskapen måste följa principen när de utövar sina befogenheter. EU-kommissionen måste företa omfattande samråd innan den lägger fram lagförslag. Dessutom måste den i motiveringen till varje lagförslag ange på vilket sätt förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen samt ta hänsyn till den börda som läggs på gemenskapen, medlemsstaternas regeringar, de lokala myndigheterna, näringslivet och medborgarna.

I maj 2006 antog EU-kommissionen meddelandet ”Att stoppa förlusten av biologisk mångfald till 2010 – och därefter – Att upprätthålla ekosystemtjänster för mänskligt välbefinnande”. Enligt meddelandet är skyddet av den biologiska mångfalden en förutsättning för en hållbar utveckling. Meddelandet innehåller också en detaljerad handlingsplan för hur detta ska uppnås. EU-kommissionens meddelande om gemenskapens politik för den biologiska mångfalden 2007–2013 och handlingsplanen är ett svar på Europeiska rådets åtagande i Göteborg 2001 att hejda förlusten av biologisk mångfald inom EU till 2010 samt EU:s åtagande vid toppmötet om hållbar utveckling i Johannesburg 2002 att avsevärt minska den globala förlusten av biologisk mångfald. Vid Europeiska rådets vårmöte 2008 upprepades rådets fasta vilja att intensifiera ansträngningarna för att stoppa förlusten av biologisk mångfald till 2010 och därefter. I handlingsplanen ingår genomförandet av de s.k. naturvårdsdirektiven (art- och habitatdirektivet 92/43/

EEG respektive fågeldirektivet 79/409/EEG), som enligt EU-kommissionen är själva kärnan i EU:s politik för biologisk mångfald och som även utgör den rättsliga grunden för Natura 2000-nätet av skyddade områden.

Enligt artikel 17.1 i art- och habitatdirektivet ska medlemsstaterna vart sjätte år rapportera om genomförandet av de åtgärder som har vidtagits till följd av direktivet. Därefter ska EU-kommissionen enligt artikel 17.2 utarbeta en sammanfattande rapport på grundval av medlemsländernas rapporter. Utskottet har inhämtat från Miljödepartementet att medlemsstaterna har rapporterat enligt direktivet 2007, och för närvarande pågår arbetet vid EU-kommissionen med att sammanställa den sammanfattande rapporten. Först när detta arbete har avslutats, vilket beräknas ske senare i år, och rådet respektive parlamentet har behandlat ärendet kan en översyn av direktivet komma att övervägas.

I betänkandet 2007/08:MJU14 Biologisk mångfald behandlades frågor om översyn av direktivet. Utskottet fann inte anledning att föregripa EU-kommissionens arbete med att eventuellt se över art- och habitatdirektivet mot bakgrund av den kommande sammanfattande rapporten. Utskottet välkomnade emellertid en översyn och ansåg att det vore önskvärt att denna ledde till ökade möjligheter att ta regionala hänsyn.

När det gäller handel med sälprodukter har EU-kommissionen lagt fram ett förslag till förordning (KOM(2008) 469). I förslaget föreslås att handel med sälprodukter förbjuds, undantaget produkter från inuiternas husbehovsjakt. Enskilda länder kan beviljas undantag från förbudet om de kan uppvisa en nationell lagstiftning som på lämpligt sätt reglerar de områden (jaktvillkor, utbildning av jägarna, övervakning m.m.) som framgår av bilaga II till förordningen. Länder med undantag är skyldiga att bedriva tillsyn och kontroll av efterlevnaden av bestämmelserna. Företag som bedriver handel med sälprodukter blir troligen skyldiga att märka produkterna. EU-kommissionens förslag är baserat på artikel 95 i EG-fördraget, som ger gemenskapen befogenheter att anta åtgärder för harmonisering av nationella lagar som syftar till att upprätta den inre marknaden och få den att fungera. Av faktapromemoria 2008/09:FPM40 Förordning om förbud mot handel med sälprodukter framgår att regeringen är kritisk till förslagens utformning av flera anledningar. EU-kommissionens förslag motverkar hållbart nyttjande av viltresursen på ett olyckligt sätt. Sverige med sin småskaliga jakt riskerar att drabbas oproportionerligt hårt om förordningen träder i kraft, och regeringen vill ha ett särskilt undantag för möjlighet till handel med sälprodukter från småskalig skydds jakt. Vidare är den rättsliga grunden tveksam. Att EU-kommissionen ska godkänna ländernas lagstiftning på ytterst detaljerad nivå går stick i stäv med subsidiaritetsprincipen och den princip om förenklningar som för närvarande bedrivs inom EU. Utskottet har inhämtat att regeringen har begärt ett utlåtande från rådets rätts-tjänst med anledning av ovanstående. Enligt utlåtandet saknas det en rättslig grund för förslaget och förslaget underkänns därför av rådets rätts-tjänst.

Mot bakgrund av gällande regelverk inom EU och det pågående arbete som regeringen utför när det gäller att värna subsidiaritetsprincipen föreslår utskottet att motionerna MJ360 (c) och MJ378 (s) lämnas utan åtgärd i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Rådets direktiv om bevarandet av vilda fåglar (79/409/EEG), det s.k. fågeldirektivet, föreskriver att samtliga fågelarter som naturligt förekommer inom den europeiska gemenskapens territorium ska bevaras. Det innebär bl.a. att det finns ett generellt förbud mot att avsiktligt döda sådana fåglar. Undantag medges dock för arter som anges i direktivets bilaga 2. Dessa arter får jagas i enlighet med nationell lagstiftning förutsatt att hänsyn tas till populationsnivå, geografisk spridning och reproduktion inom gemenskapen. Korp är inte en art som upptas i bilaga 2. Således medger inte fågeldirektivet att korpen omfattas av allmän jakt enligt nationella regler. Det ovan beskrivna beslutsförfarandet för genomförandet av ändringar i art- och habitatdirektivet gäller även fågeldirektivet. Utöver undantaget för arter upptagna i bilaga 2 kan undantag från jaktförbudet även medges till skydd för vissa, utpekade intressen, förutsatt att det inte finns någon annan lämplig lösning. Sådana särskilda intressen är t.ex. människors hälsa och säkerhet, flygsäkerhet, att förhindra allvarlig skada på gröda, boskap, skog, fiske och vatten samt att skydda flora och fauna.

Fågeldirektivets regler är införda i den svenska jaktlagstiftningen. Jakt på myndighets initiativ som syftar till att förebygga skador av vilt regleras i 7 § jaktlagen (1987:259) och i 24 § jaktförordningen (1987:905). Enligt dessa bestämmelser får länsstyrelsen besluta om s.k. tvångsjakt på korp, om det finns påtagliga risker för allvarliga skador orsakade av korp på grund av beståndets storlek. Generella bestämmelser om skyddsjakt på enskilda initiativ finns i 26 § jaktförordningen och bilaga 4 till denna förordning. Vad gäller skyddsjakt på korp föreskrivs följande. Jakträttshavare får under hela året bedriva jakt på korp i en anläggning för att där förhindra skada eller annan olägenhet, på mark med jordbruksgrödor eller som används till yrkesmässig trädgårdsodling om djuren där orsakar skada på grödor och odling samt om jakten sker på särskilt uppdrag av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Korp som uppträder vid flygplatser får jagas under hela året. Korp får även jagas under hela året om det behövs för att skydda ungar av tamdjur inom områden för uppfödning av tamdjur och i renskötselområdets kalvningsland. Slutligen kan länsstyrelsen enligt 31 § 2 jaktförordningen ge tillstånd till en selektiv jakt på ett litet antal djur under strängt kontrollerade förhållanden, om det behövs för att tillgodose viltförvaltningen, s.k. licensjakt. Ytterligare förutsättningar för licensjakt är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

Enligt vad utskottet har inhämtat har Jägareförbundet den 13 november 2008 gjort en hemställan till Jordbruksdepartementet bl.a. om att det ska bli tillåtet med skydds jakt på korp inom områden för viltuppfödning, höns-gårdar eller liknande anläggningar samt inom ett avstånd av 200 m från sådana anläggningar, om det behövs för att förhindra skada inom anläggningarna. Förslaget har varit på remiss, och utskottet har erfarit att Naturvårdsverket i sitt remissvar inte har haft något att invända mot utökad skydds jakt på korp. Jordbruksdepartementet överväger för närvarande förslaget. Utskottet konstaterar att riksdagen har delegerat normgivningsmakten i dessa frågor till regeringen och att det pågår ett utredningsarbete inom Regeringskansliet avseende jakt på korp. Med hänsyn härtill och till gällande EU-regler föreslår utskottet att motion MJ214 (m) avstyrks.

Allmän jakt och skydds jakt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om allmän jakttid på gäss (m) och om att skyddsjakten på vissa fåglar samt på hermelin och ekorre ska tas bort (mp).

Jämför reservation 4 (mp).

Motionerna

Hela Sverige bör ha en allmän jakttid på grågäss och kanadagäss, och samma datum för jaktstart bör gälla i hela landet enligt motion MJ440 (m). En tidigare jaktstart på gäss i hela norra Sverige skulle ge lokalbefolkningen möjlighet att skatta gässen innan de flyttar.

Enligt motionerna MJ381 (mp) och MJ437 (mp) bör den allmänna skyddsjakten på stare, koltrast, björktrast, gråsparv, pilfink, hermelin och ekorre tas bort. Skyddsjaksbestämmelserna på dessa arter känns främmande i en tid med allt större intresse för och kunskap om det vilda. Att ha skydds jakt under tiden då det finns små ungar känns mycket oetiskt.

Utskottets ställningstagande

Som framgår av föregående avsnitt har Jägareförbundet lämnat förslag till Jordbruksdepartementet om utökad skydds jakt på korp. Jägareförbundets hemställan till departementet omfattar även förslag om ändrade jakttider för ett flertal djurarter, bl.a. grågås och kanadagås. Syftet med förslaget är att anpassa jakttiderna till förändringar i populationerna av de jaktbara arterna. Strävan har även varit att jakttiderna ska vara oförändrade över så långa tidsperioder som möjligt och så enhetliga över så stora geografiska områden som möjligt. Enligt vad utskottet har inhämtat har Naturvårdsverket tillstyrkt förslaget om ändrade jakttider på grågås och kanadagås.

Departementet avser att färdigbehandla förslaget före den 15 april 2009. Med hänsyn till den pågående beredningen inom departementet anser utskottet att motion MJ440 (m) bör lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller skyddsjakt föreskrivs i 3 § jaktlagen (1987:259) att allt vilt är fredat och får jagas endast om det följer av jaktlagen eller de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen. Normalt har fastighetsägaren jakträtten på den mark som hör till fastigheten. Vid jordbruksarrende har arrendatorn jakträtten på den arrenderade marken, om inte annat har avtalats. Genom 29 § jaktlagen har riksdagen delegerat till regeringen att meddela föreskrifter om de tider när olika slag av vilt får jagas inom skilda delar av landet samt föreskrifter om tillstånd till jakt för att förhindra skador av vilt.

Skyddsjakt på en enskilds initiativ regleras närmare i 26 § jaktförordningen (1987:905). Där föreskrivs att jakträttshavare får bedriva skyddsjakt under de tider och de övriga villkor som anges i bilaga 4 till förordningen. Skyddsjakt får också bedrivas på visst vilt av den som inte har jakträtt men som bor på en gård eller har en trädgård. Enligt punkt 2 i bilaga 4 till jaktförordningen får skyddsjakt bedrivas under hela året på bl.a. hermelin, ekorre, björktrast, gråsparv eller pilfink som kommer in på en gård eller i en trädgård och där kan orsaka skada eller annan olägenhet. Detta gäller både den som har jakträtt och den som bor på en gård eller har en trädgård, men som inte har jakträtt där. Vidare får gråsparv och pilfink som orsakar sanitär olägenhet i ladugårdar, livsmedelsanläggningar eller andra motsvarande anläggningar jagas hela året enligt punkt 5 i bilaga 4 till jaktförordningen. Inom områden för viltuppfödning, hönsgårdar eller liknande anläggningar, samt inom ett avstånd av 200 m från sådana anläggningar, får bl.a. hermelin jagas hela året, om det behövs för att förhindra skada inom anläggningarna. Koltrast och stare får under hela året jagas inom en trädgård eller annan anläggning för yrkesmässig bär- eller fruktodling, samt inom ett avstånd av 200 m från sådana anläggningar, om det behövs för att förhindra skada inom anläggningarna.

Mot bakgrund av att vilt som huvudregel är fredat ska skyddsjaksbestämmelserna skapa en generell möjlighet att lösa lokala problem med viltskador. Enligt vad utskottet har inhämtat från Jordbruksdepartementet är skyddsjaksbestämmelserna inte begränsade under djurens föryngrings-tid, eftersom syftet med dem är att skydda viss verksamhet från skada. Utskottet konstaterar att yrkandena i motionerna MJ381 (mp) och MJ437 (mp) rör frågor för vilka normgivningsmakten har delegerats till regeringen. Utskottet är därmed inte berett att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida. Motionerna avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Eftersök av trafikskadat vilt, punkt 1 (s)

av Anders Ygeman (s), Bo Bernhardsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Helén Pettersson i Umeå (s) och Christin Hagberg (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:MJ354, 2008/09:MJ366 och 2008/09:MJ370 yrkandena 5 och 6 samt avslår motion 2008/09:MJ213.

Ställningstagande

Viltet i trafiken har varit och är fortfarande ett stort problem. På de större vägarna med viltstängsel är viltolyckorna förhållandevis få, men i övrigt inträffar ett stort antal olyckor varje år – ca 35 000. Många av dessa olyckor kräver eftersök, och dessa utförs så gott som uteslutande av jägare. Det har skett och sker fortfarande på ideell grund. Sedan en tid tillbaka är Rikspolisstyrelsen ansvarig för eftersöksverksamheten och det är bra, men ersättningsfrågorna är fortfarande olösta. För att verksamheten ska fungera krävs ett system med ersättning till deltagande jägare. Sådana ersättningar ska då inte enbart avse direkta kostnader såsom bilersättningar och liknande utan också skälig ersättning till jägarna. En fråga som dessutom måste få en lösning med förtur är den lagstiftning som reglerar eftersöksverksamheten. I praktiken får en eftersöksjägare begå lagbrott för att fullfölja sitt uppdrag och detta i förhållande till var och hur eftersöksjakt får bedrivas. Det arbete som pågår bör nu påskyndas för att en lösning snarast ska komma till stånd. Detta bör ges regeringen till känna.

2. Fjälljaksreformen, punkt 2 (s, v, mp)

av Anders Ygeman (s), Bo Bernhardsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Tina Ehn (mp), Helén Pettersson i Umeå (s), Jacob Johnson (v) och Christin Hagberg (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09: MJ370 yrkande 12 och 2008/09: MJ477.

Ställningstagande

Den sedan 1993 införda möjligheten för jägare att få tillgång till bl.a. ripjakt i de svenska fjällen var en riktig och välkommen reform. Våren 2007 ändrade regeringen rennäringsförordningens 3 § på ett sätt som gjorde vår svenska fjällvärld till en jaktmark som är öppen för alla EU-medborgare. Därmed beslutade regeringen att på samma villkor ge såväl svenska som utländska jägare tillgång till småviltsjakten i den svenska fjällvärlden. Detta beslut innebär ett stort hot inte bara för den framtida jakten utan också för hela den svenska fjällvärlden.

Av ogrundad rädsla för att EU skulle fördöma och bestraffa Sverige för vårt nationella regelverk när det gäller jakt och fiske på statens mark ovan odlingsgränsen avskaffades detta regelverk, som bl.a. innebär att de förvaltande myndigheterna/länsstyrelserna i respektive län ges möjligheter att reglera jakten och, vid situationer med alltför hårt jakttryck, gynna de som faktiskt äger fjällen – den i Sverige boende befolkningen. Detta regelverk har inte heller utestängt utländska jägare från jakt i vårt land, men vi har kunnat reglera jakten när det gäller tider och krav på medföljande svenska jaktguider. Den möjligheten har nu tagits bort. Regeringens olyckliga beslut innebär ett hot mot en långsiktigt hållbar jakt ovan odlingsgränsen. Beslutet innebär också ett hot mot att uppfylla och nå det av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålet ”Storslagen fjällmiljö”. Den svenska fjällvärlden är ett känsligt område med en unik fauna som måste värnas. Regeringen har övertolkat EU:s regelverk och gått mycket längre än vad som varit nödvändigt. Vi anser att regeringen snarast bör ändra det beslut som fattades under 2007 och att ett nytt beslut bättre anpassas till svenska förhållanden och traditioner. Detta bör ges regeringen till känna.

3. Jakt inom EU, punkt 3 (s)

av Anders Ygeman (s), Bo Bernhardsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Helén Pettersson i Umeå (s) och Christin Hagberg (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:MJ378 och avslår motionerna 2008/09:MJ214 och 2008/09:MJ360.

Ställningstagande

Förutsättningarna, traditionerna och kulturerna skiljer sig markant åt mellan EU-länderna i frågor om jakt och viltvård.

Den svenska storskogen med kalla vintrar ser helt annorlunda ut än de kala och varma områdena i Sydeuropa eller på Kanarieöarna. Jakten här i Norden bedrivs med andra etiska förtecken än på andra håll i Europa. Det som anses etiskt försvarbart i en del länder fördöms av andra. Vi i Norden har svårt att förstå småfågeljakten i Sydeuropa, men är vi beredda att låta andra besluta om vad vi anser vara etiskt försvarbart eller inte i den svenska jakttraditionen?

Vid inträdet i EU rådde stor politisk enighet om att dessa frågor inte skulle behandlas i gemensam EU-lagstiftning. Varje land fattar sina beslut utifrån de nationella uppfattningarna, vilket innebär att kompetensen för de vilda djurens levnadsvillkor ska ligga hos EU:s medlemsstater.

Vi ser nu hur viltvårdsfrågorna allt oftare diskuteras i EU-sammanhang, och krav ställs på gemensamma åtgärder utan att någon hänsyn tas till geografiska förutsättningar eller mångåriga traditioner. Sådana åtgärder väcker stor irritation bland breda grupper av den naturintresserade befolkningen och skadar förtroendet för hela EU-samarbetet.

Vi anser därför att regeringen under ministerrådsmöten och vid kontakter med EU-kommissionen ska hävda att dessa frågor är nationella och ska lämnas utanför den gemensamma lagstiftningen. Detta bör ges regeringen till känna.

4. Allmän jakt och skyddsjakt, punkt 4 (mp)

av Tina Ehn (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09: MJ381 och 2008/09: MJ437 samt avslår motion 2008/09: MJ440.

Ställningstagande

Behovet av skyddsjakten på stare, gråsparv, pilfink, koltrast och björktrast måste omprövas. Att göra satsningar för att antalet individer av arter som stare, gråsparv och pilfink ska öka på gårdarna och samtidigt ha skydds-jakt på samma arter skickar mycket underliga signaler. Ska arterna gynnas eller inte? Ska de bekämpas även under häckningstid eller ska vi satsa pengar för att de ska kunna öka i individantal? I det av riksdagen antagna sextonde miljömålet Ett rikt växt- och djurliv anges att den biologiska mångfalden ska bevaras. För många fågelarter måste ambitionen vara att populationerna ska återhämtas – det vill säga individantalet ska öka. I det perspektivet känns skyddsjakten på de arter som tas upp här helt fel.

Vidare bör både ekorre och hermelin strykas i 23 § jaktlagen och i bilaga 4 punkt 1 jaktförordningen. Varken hermelin eller ekorre torde kunna orsaka skada om de kommer in på en gård eller i en trädgård. Den allmänna jakten på hermelin och ekorre försvann 2001, vilket var ett steg i rätt riktning. Men enligt 23 § jaktlagen är det tillåtet att döda en ekorre eller hermelin som kommer in på gården eller i trädgården, vare sig man har jakträtt eller inte, året runt. Man kan verkligen fråga sig varför. Skydds-jaktsbestämmelserna för hermelin och ekorre känns främmande i en tid med allt större intresse för och kunskap om det vilda. Att ha skydds-jakt under tiden då det finns små ungar, som riskerar att bli lämnade och som naturligtvis går en kvalfull död till mötes om honan skjuts, känns mycket oetiskt. Detta bör ges regeringen till känna.

Särskilt yttrande

Fjälljaksreformen, punkt 2 (mp)

Tina Ehn (mp) anför:

Jag har ställt mig bakom reservation 2 i betänkandet då jag ser detta förslag som ett första steg mot att reformera rennäringslagstiftningen i aktuellt avseende. Med EU-medlemskapet sägs följa krav att låta utländska jägare jaga på samma villkor som svenska jägare. Samtidigt ser vi att utvecklingen med jägare från hela EU i vissa fall skapar problem som inte förutsågs tillräckligt i den förändring av rennäringsförordningen som skedde 2007.

I det fortsatta arbetet ser Miljöpartiet ett behov av ytterligare reformering av småviltsjakts förvaltning. Grundproblemet är att den fria småviltsjakten på samiska marker över huvud taget släpptes helt fri, inte vilken nationalitet som jägaren har. Fjälljaksreformen, som den dåvarande borgerliga regeringen beslutade 1993, är upprinnelsen till en försämring för fjälljakten. Miljöpartiet förespråkar det som kallas Tåssåsensmodellen. Den lösning som vi förespråkar är att låta samebyarna själva administrera och upplåta jakten med ett begränsat antal jägare åt gången på markerna enligt det system som Tåssåsens sameby praktiserat 1987–1995 och 2003–2008. Men vi ser också fungerande bra lösningar där lokala jakt- och fiskeföreningar sköter förvaltningen.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008

2008/09: MJ213 av Cecilia Widegren (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta fram en permanent lösning på hur eftersöksarbetet ska finansieras.

2008/09: MJ214 av Cecilia Widegren (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om allmän jakttid på korp.

2008/09: MJ354 av Michael Hagberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning om möjligheten att ersätta jägarna för trafikskadat vilt.

2008/09: MJ360 av Kenneth Johansson och Sven Bergström (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att subsidiaritetsprincipen ska gälla för jakten och dess förvaltning.

2008/09: MJ366 av Krister Örnfjäder (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att ersätta jägarna för att de gör eftersök på trafikskadat vilt.

2008/09: MJ370 av Karl Gustav Abramsson m.fl. (s):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett ersättningssystem för eftersök av trafikskadat vilt bör utredas.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en reformerad lagstiftning i fråga om eftersök av trafikskadat vilt för att eftersöken ska kunna genomföras på ett i alla avseenden lagligt sätt.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att trygga och förbättra den år 1993 beslutade fjälljaksreformen.

2008/09:MJ378 av Alf Eriksson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hävda subsidiaritetsprincipen och den nationella rätten i lagstiftningsfrågor om jakt och viltvård.

2008/09:MJ381 av Tina Ehn (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skydds jakt på stare, koltrast, björktrast, gråsparv och pilfink tas bort.

2008/09:MJ437 av Tina Ehn (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hermelin och ekorre stryks i bilaga 4 punkt 1 jaktförordningen.

2008/09:MJ440 av Krister Hammarbergh (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hela Sverige ska ha allmän jakttid på grågäss och kanadagäss och att samma datum för jaktstart ska gälla i hela landet.

2008/09:MJ477 av Michael Hagberg och Karl Gustav Abramsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att långsiktigt trygga fjälljaktreformens fortbestånd samt att i anslutning till detta ompröva bestämmelserna i 3 § rennäringsförordningen i syfte att återgå till regleringen så som den var utformad före den ändring som regeringen beslutade våren 2007.